

IBDISWe know
books

Wendelin Van Draanen este o scriitoare americană, născută în Chicago. Înainte de a se consacra scrisului, a predat matematică și informatică. A debutat în 1997 cu romanul *How I Survived Being a Girl*, publicând de atunci peste 30 de cărți pentru adolescenți. Pentru *Când ți se pune pata* (2001) a câștigat mai multe premii, printre care Nevada Young Readers' Award, California Young Readers Medal, The Judy Lopez Memorial Award for Children's Literature Honor. Cartea a fost ecranizată în 2010, în regia lui Rob Reiner, sub titlul *Juli și Bryce*.

WENDELIN VAN DRAANEN**CÂND ȚI SE PUNE PATA**

Traducere din limba engleză
de Ioana Filat

youngart

BRYCE

Cum să te dai la fund

Tot ce mi-am dorit de la viață a fost să mă lase Juli Baker în pace. Să mă mai scutească, știi, să apuc și eu să-mi trag sufletul.

Totul a început în vara dinainte să intru în clasa a doua, când am sosit cu camionul plin de mobilă la ea în cartier. Și cum tocmai ce terminăm acum clasa *a opta*, frate, asta înseamnă că a trecut mai bine de jumătate de deceniu de stratageme de evitare și disconfort social.

Nu doar că a dat buzna în viața mea. Și-a făcut loc cu coatele și mi s-a vârât cu de-a sila în suflet. Am poftit-o noi să se urce în camionul cu mobilă și să se cațare pe cutii? Nu! Însă fix așa a făcut, a pus stăpânire pe tot și toate și s-a spart în figuri cum numai Juli Baker e în stare.

Taică-meu a încercat s-o oprească.

— Hei! zice el când o vede că se lansează la bord. Ce faci acolo? O să lași noroi peste tot!

Chiar așa. Avea nămol pe pantofi de jos până sus.

Însă nici nu s-a sinchisit să sară din camion, ci și-a înfipt dosul în podea și s-a apucat să împingă cu picioarele o ditamai cutia.

— Nu vrei să te-ajut? a zis uitându-se spre mine. Chiar pari să ai *mare* nevoie.

Nu mi-a plăcut ce insinua acolo. Și chiar dacă taică-meu se uitase toată săptămâna fix la fel la mine, îmi dădeam seama că nici el n-o avea la inimă pe fata aia.

— Hei! Încetează, a somat-o el. În cutia aia ținem lucruri de valoare.

— A. De asta ce zici? face ea și se trage lângă o cutie pe care scrie LENOX, uitându-se iar spre mine. Hai s-o-mpingem împreună!

— Nu, nu, nu! zice tata și o ridică de-o aripă. Ce-ar fi s-o iei fuguța spre casă? Sigur te caută mama de-acum.

Atunci am început să mă prind că degeaba te apuci să-i bați vreun apropo fetei ăștea – mai târziu o să știi prea bine chestia asta. Niciun apropo nu funcționează. O zbughește oare spre casă, așa cum se cuvine să facă orice copil trimis la plimbare? Nu.

— A, mama știe unde sunt, zice. Mi-a zis că nu-i nicio problemă. Stăm în casa aia – și arată peste drum.

— Aoleu, mormăie tata uitându-se într-acolo. Bryce, se întoarce el spre mine și-mi face cu ochiul, nu te duci mai bine în casă s-o ajuți pe mama?

Pe loc m-am prins că-mi oferă un pretext să mă fofilez. De-abia mai încolo mi-am dat seama că nu mai jucasem niciodată figura asta cu tata. Pe bune, tații nu prea te-nvață să te fofilezi de obicei. Li se pare o încălcare a codului părintesc să-ți înveți copilul că e în regulă să lase baltă pe cineva, ce mai contează că persoana în cauză e enervantă și *plină de noroi*.

Și uite-l acum cum joacă teatru – n-a trebuit să-mi facă a doua oară cu ochiul.

— Sigur! am zis eu zâmbind, apoi am sărit de pe platformă și am luat-o spre ușa casei noi.

Când am auzit-o cum se ține după mine nu mi-a venit să cred. Poate doar mi se părea că s-a luat după mine și

de fapt o luase în cealaltă parte. Însă nici nu mi-am făcut curaj să mă uit, că ea a și venit valvârtej din spate, m-a apucat de braț și m-a tras după ea.

Hai că era prea de tot. M-am înfipt bine pe picioare și tocmai mă pregăteam s-o trimit la plimbare, când s-a întâmplat ceva tare ciudat. Tocmai dădeam din mâini ca o morișcă, vrând să mă smulg din strânsoarea ei, când, coborând brațul, m-am pomenit că ni s-au împletit degetele și am luat-o cumva de mână. Nu mi-a venit să cred. Uite cum o țin de mână pe maimuțica asta plină de noroi!

Când am încercat să-mi smulg mâna din a ei, m-a apucat și mai zdravăn, trăgându-mă după ea cu un „Haide!“

Atunci a ieșit și mama din casă și pe loc am văzut pe fața ei că se topește de emoție.

— Ei, salut, îi zice ea lui Juli.

— Bună!

Eu încă mă chinui să mă smulg, însă fata se ține scai de mine. Mama se uită cu un ditamai rânjetul la mâinile noastre și la fața mea roșie ca racul.

— Cum te cheamă, draguță?

— Julianna Baker. Stau acolo, zice ea arătându-i cu mâna liberă casa ei.

— Ei, văd că ai făcut cunoștință cu fiu-meu, spune mama, cu gura până la urechi.

— Aha!

În sfârșit reușesc să mă desprind din strânsoare și mă grăbesc să mă ascund după mama – mai bărbat de-atât nici nu puteam să fiu la șapte ani cât aveam.

Mama mă cuprinde cu brațul zicându-mi:

— Bryce dragă, nu vrei să-i arăți Juliannei casa noastră?

Eu îi trimit din tot corpul semnale de alarmă și S.O.S., însă nu le recepționează. Se apucă să mă desprindă de poalele ei cu un „Haide“.

Juli ar fi năvălit pe dată în casă dacă nu i-ar fi văzut mama pantofii și n-ar fi pus-o să se descalțe. Iar după aia i-a zis să-și scoată și șosetele murdare. Juli nici nu s-a jenat. Absolut deloc. Le-a dat jos și le-a lăsat pe verandă, scortșoase cum erau.

Nu i-am arătat deloc casa. M-am încuiat în baie. Iar după ce i-am strigat zece minute că n-am de gând să ies de-acolo prea curând, pe hol s-a lăsat liniștea. De-abia după încă zece minute am îndrăznit să scot nasul pe ușă.

Juli nu era nicăieri.

M-am furișat afară și am aruncat o privire: da! Dis-păruse.

Nu m-am fofilat eu cu stil, dar, deh, aveam doar șapte ani.

Însă n-am scăpat deloc de probleme. Zi de zi, Juli continua să vină pe la noi.

— Îl lăsați pe Bryce la joacă? o auzeam că întreabă, de după canapea, unde mă ascusesem. Poate să iasă?

Odată chiar a luat-o de-a dreptul prin curte și s-a uitat în camera mea pe fereastră. Am reperat-o la timp și m-am azvârlit sub pat, însă, ce mai, vedeți acum ce fel de om mai e și Juli Baker. Nu se sinchisește niciun pic de intimitatea ta. Nu o respectă deloc. Lumea întreagă e terenul ei de joacă, păzea, vine în jos pe tobogan!

Din fericire, taică-meu era dispus să-i pună bețe în roate. Și i-a tot pus. Îi zicea că sunt ocupat, că dorm sau că nu sunt acasă. El era salvarea mea.

Pe de altă parte, soră-mea mă sabota cât putea. Așa-i Lynetta. E cu patru ani mai mare decât mine și, ce mai, mi-a servit de contraexemplu în viață. „ARTAG“ scrie pe ea. Îndrăznește numai să te uiți la ea – nu pieziș, nu cu limba pe-afară sau altfel –, cum te uiți, cum se ia la ceartă cu tine.

Pe vremuri mă mai luam la trântă cu ea, însă degeaba. Fetele luptă murdar. Te trag de păr, îți vără degetele în

ochi și te ciupesc, iar apoi, cum încerci să te aperi cu un pumn ceva, fug imediat la mămica. Și așa te trezești pus la colț aiurea. Nu, frate, secretul e să nu muști din momeală. Las-o să atârne liniștită și înoată pe lângă ea. Fă haz de necaz. După o vreme o s-o lase baltă și o să încerce să momească pe altcineva.

Cel puțin Lynetta așa face. Și singura chestie bună cu care m-am ales de pe urma pacostei de soră-mea a fost că metoda funcționează cu toată lumea. Cu profii, cu colegii nașpa și până și cu mama și tata. Pe bune. N-ai cum să-i convingi pe ai tăi de nimic, așa că ce rost mai are să te ambalezi? Mai bine ții capul la cutie și îți vezi de-ale tale decât să te izbească tsunamiul părintesc.

E haios că Lynetta încă nu s-a prins cum merge faza cu mama și tata. Se agită toată și se vără până-n gât în discuție, în loc să ia o gură de aer și să se dea mai la fund, unde apele sunt mai liniștite.

Și tocmai ea mă crede pe mine prost.

În fine, cum îi e felul, Lynetta a încercat la început să mă azvârle în capcana lui Juli. Chiar a vârat-o în casă fără să știe tata și a plimbat-o de colo-colo, încercând să dea de mine. M-am cățărat pe raftul de sus al șifonierului și noroc că nu s-a uitat niciuna în sus. Peste câteva minute l-am auzit pe tata strigându-i lui Juli să se dea jos de pe mobila noastră de epocă și așa s-a pomenit iar trimisă la plimbare.

Nu cred că am pus piciorul afară din casă în prima săptămână. I-am ajutat să despacheteze, m-am uitat la televizor și am ars-o pe-acolo cât mama și tata aranjau și rearanjau mobila, dându-și cu părerea dacă banchetele empire și mesele franțuzești în stil rococo se potrivesc în aceeași cameră.

Așa că sigur că de-abia așteptam să ies din casă. Însă de câte ori mă uitam pe fereastră, o vedeam pe Juli dându-se în spectacol la ea în curte. Bătea mingea cu capul sau o juca sus în aer cu picioarele sau o lua la șuturi pe aleea din față. Iar când nu se dădea în spectacol, stătea pur și simplu pe bordură cu mingea între picioare și cu ochii la casa noastră.

Mama nu înțelegea ce era așa de oribil că mă ținuse de mână „scumpetea aia mică de fată“. Zicea că mai bine mă împrietenesc cu ea.

— Credeam că-ți place fotbalul, dragule. De ce nu ieși un pic să bați mingea?

Pentru că nu vreau să mă bată ea pe mine, de-aia. Și chiar dacă nu mă pricepeam să mă exprim pe-atunci, la șapte ani jumate, aveam destulă minte cât să știu că Juli Baker era un pericol.

Era un pericol de neevitat, mi-am dat eu seama mai târziu. De cum am intrat în sala clasei a doua a doamnei Yelson, s-a zis cu mine.

— Bryce! chițăie Juli. Ai ajuns.

Și se năpustește peste mine, mai să mă doboare.

Doamna Yelson a încercat să redefească atacul drept „o îmbrățișare de bun-venit“, dar n-a fost nicio îmbrățișare, nene. A fost o manevră frontală de trântă. Am desprins-o eu de pe mine, însă prea târziu. M-a marcat pe viață. Toată lumea își bătea joc de mine: „Unde ți-e iubita, Bryce?“, „Ai luat-o deja de nevastă, Bryce?“ Iar când începea să mă fugărească în pauză, încercând să mă păpăcească, toată școala se apuca să cânte: „Bryce și Juli stau într-un copac, s-au suit acolo și s-au sărutat.“

Primul an de după mutare a fost un adevărat dezastru.

Nici în clasa a treia nu mi-a mers mai bine. Cum făceam o mișcare, cum se ținea după coada mea. În a patra la fel. Însă în a cincea am luat taurul de coarne.

La început m-am urnit mai greu, mi-a trecut o idee prin cap și apoi am lăsat-o baltă. Însă cu cât mă gândeam mai bine, cu atât îmi ziceam în sinea mea: Cum altfel aș reuși să mă descotorosesc de Juli? Cum altfel ar prinde clar mesajul: „Juli, nu ești deloc genul meu“?

Și uite-așa i-am clocit-o.

Am întreat-o pe Shelly Stalls dacă vrea să iasă cu mine.

O să înțelegi cât de genial a fost planul meu dacă-ți spun că Juli n-o suportă deloc pe Shelly Stalls. Asta dintotdeauna, deși habar n-am de ce. Shelly e drăguță și prietenoasă și are ditamai părul. Cum să nu-ți placă de ea? Însă Juli n-o înghițea deloc, așa că informația asta prețioasă era tocmai soluția la problema mea.

Eu am avut impresia că Shelly o să mănânce cu noi la masă și o să se plimbe poate un pic cu mine. Așa, de câte ori era Juli prin preajmă, nu-mi rămânea decât să mă dau un pic pe lângă Shelly și totul se rezolva de la sine. Numai că Shelly a luat toată povestea asta un pic prea în serios. A început să-i zică lui Juli și oricui se nimerea că suntem îndrăgostiți.

Juli și Shelly s-au încăierat atunci nici una, nici două, iar după, când Shelly își lingeă rănille, așa-zisul meu prieten Garrett – care pusese totul la punct cu mine – i-a zis ce-am avut de gând. N-a recunoscut niciodată, însă atunci m-am dumirit eu că tot codul lui de onoare se face praf când vede o fetișcană bocind.

După-amiaza m-a luat directoarea la întrebări, însă nu m-am scăpat deloc. I-am zis numai că-mi pare rău și sincer nu înțeleg ce s-a întâmplat. Până la urmă, tot a trebuit să mă pună pe liber.

Shelly a plâns cu zilele și s-a ținut suspinând după mine prin școală, de mă simțeam și mai prost decât înainte, când mă urmărea Juli.

Totul s-a terminat fix la o săptămână de-atunci, când Shelly mi-a dat oficial papucii și a început să iasă cu Kyle Larsen. Atunci iar a început să-mi facă Juli ochi dulci și m-am pomenit înapoi la linia de start.

După care, în a șasea, lucrurile au stat altfel, însă nu știu dacă a fost mai bine sau nu. Nu țin minte să se mai fi luat Juli după mine în a șasea. Însă țin minte că mă amușina.

Da, frate, mă amușina, așa am zis.

De fapt e vina domnului Mertins, proful nostru. El a pus-o pe Juli lângă mine și acolo a rămas. Domnul Mertins are un doctorat în materie de așezat elevi în bănci sau mai știu eu ce. Ne-a analizat, ne-a scanat și ne-a botezat pe fiecare în banca lui. Și bineînțeles că a pus-o pe Juli chiar lângă mine.

Juli Baker e genul ăla enervant de om care trebuie să-ți arate neapărat cât de deștept e. E prima care ridică mâna la ore, ține o adevărată prelegere când răspunde la o întrebare și întotdeauna își predă lucrările din timp, ca să servească de exemplu întregii clase. Profii îi ridică de fiecare dată lucrarea în aer, zicându-ne:

— Iată ce vreau de la voi, elevi. Avem aici o lucrare de nota zece.

Cu toate proiectele suplimentare în care se implică, are zece plus pe linie la toate materiile.

Însă după ce domnul Mertins a pus-o lângă mine, au început să-mi prindă bine cunoștințele ei enervante în toate domeniile. Vezi tu, așa nu-mi rămânea decât să-mi arunc ochii la banca de lângă mine și vedeam imediat răspunsul perfect la orice întrebare, scris frumos de mână.

Nici n-o să crezi câte răspunsuri i-am șterpelit. Am început să iau zece și nouă la toate materiile! Era minunat!

Însă tocmai atunci a schimbat domnul Mertins macazul. Îi venise lui o idee pentru „optimizarea latitudinii și longitudinii poziționale“, iar când s-au liniștit iar apele, m-am trezit mutat în banca din fața lui Juli Baker.

Iar atunci a început treaba cu amușinatul. Nebuna se tot apleca să-mi amușine părul. Își lipea practic nasul de creștetul meu și mă adulmea într-o veselie.

Am încercat să-i dau coate și picioare. Am încercat să-mi trag scaunul mai în față sau să-mi țin ghiozdanul lipit de spetează. Nicio scofală. Se dădea și ea mai în față sau se apleca nițel ca să mă adulmece mai departe.

Până la urmă m-am rugat de domnul Mertins să mă mute, însă n-a vrut. Cică nu voia să tulbure echilibrul delicat al energiilor educaționale.

În fine. A trebuit să-i suport amușinatul și gata. Și cum nu-i mai vedeam răspunsurile redactate la perfecție, am început să iau note proaste. Mai ales la scriere.

Apoi, la un moment dat, când îmi adulmecă părul la o lucrare de control, Juli vede că am scris greșit un cuvânt. O groază de cuvinte. Atunci încetează pe loc cu amușinatul și începe cu șușotitul. Nu mi-a venit să cred la început. Juli Baker să înșele profii? Însă de-atunci s-a apucat să-mi dicteze cuvinte la ureche, pe litere.

Juli se pricepea să mă amușine pe furiș, ceea ce mă enerva rău, așa nu se prindea nimeni ce face ea acolo, însă se pricepea și să-mi sufle răspunsurile, ceea ce nu mă deranja deloc. Nasol e că de-atunci m-am învățat să-mi șoptesc ea cum se scrie una sau alta la ureche. La o adică, de ce să mai înveți dacă nu trebuie, nu? Însă după o vreme, tot primind răspunsurile mură-n gură de la ea, am început să mă simt obligat. Cum să-i mai zici cuiva să te

lase în pace sau să nu te mai adulmece dacă îi ești dator?

Nu e corect, știi.

Așa că în clasa a șasea m-am simțit cam prost și cam jenat, tot spunându-mi că la anul, *la anul* o să fie altfel. O să fim în penultimul an, în altă clasă, în ditamai școala. Lumea o să fie prea mare ca să-mi mai bat capul cu Juli Baker.

Atunci, în sfârșit, o să se termine odată cu toată povestea asta.

JULIANNA

Când ți se pune pata

De cum l-am cunoscut pe Bryce Loski, mi s-a pus rău pata pe el. Sincer, cum l-am văzut, cum m-a apucat nebunia. De la ochii lui mi s-a tras. Au ceva anume. Sunt albaștri și, încadrați de genele alea negre, te ia amețea când îi vezi. Ți se taie respirația.

Sunt mai bine de șase ani de-atunci și am învățat de mult să ascund ce simt, însă, vai, în primele zile... În primii ani! Am crezut că mor de dragul lui.

S-a întâmplat cu două zile înainte să încep clasa a doua, deși așteptam momentul de săptămâni întregi, de când mi-a zis mama că o să se mute o familie cu un băiat de vârsta mea în casa nouă de peste drum.

Tabăra de fotbal se terminase și mă plictiseam de moarte, pentru că n-aveam cu cine să mă joc în tot cartierul. Ei, erau niște copii, însă toți erau mai mari decât mine. Frații mei se distrau de minune, numai eu stăteam acasă singură-singurică.

Mai era și mama, însă avea mereu ceva mai bun de făcut, așa că nu-i venea să bată mingea. Sau cel puțin așa zicea ea. Pe atunci nu credeam că există ceva mai plăcut pe lumea asta decât să te joci cu o minge de fotbal, mai ales când aveai de spălat rufe și vase și de dat cu aspiratorul,